

12

AD ZATERDAG 9 FEBRUARI 2008

weekend portret

Schatten van de zee

Voor de Amelandse jutter is er op het strand altijd wat te vinden: van tuinkabouters en schoenen tot een verdwaalde walrus en zelfs lijken. **Tekst:** Monica Verhoek **Foto's:** Joost Hoving & Elisabeth Ismail

PIET DE JONG (79)

'De zee is ook je vijand'

Mijn vrouw en ik staan 's avonds wel eens buiten te luisteren naar de wind. Dan zeg ik tegen mijn vrouw: 'Hoor, de zee roept'. Dan houden we het niet langer en trekken onze laarzen aan om naar het strand te gaan. Waar we dan tot vroeg in de morgen aan het juttten zijn. Een paar maanden terug spoelde er een lading hout aan. Dat gaat hier als een lopend vuurtje en binnen de kortste keren is iedereen met karren op het strand. Een vrouw die normaal met

een looprek loopt, kon ineens lopen als een kievit. 'Lourdes', zeiden we lachend tegen elkaar. Van de strandvonder, burgemeester De Hoop, mochten we het hout houden. Daarmee heeft hij zich populair gemaakt bij de Amelandse jutters. Eigenlijk moet je alles aangeven wat je vindt. Op een dag vond ik een verdwaalde walrus. Die komen hier anders nooit. Het kolossale beest lag te slapen op het wad. Ik heb zachtjes zijn vinnen gestreeld. Later is hij bij Denemarken in zee teruggezet. Voordat het

licht is, ben ik al op het strand. Als ik dan al voetstappen zie in het zand, is mijn pret bedorven. Dan is iemand mij voor geweest. De zee is ook je vijand. Als je op het wad bent moet je het water en de windrichting in de gaten houden. Een aantal jaren geleden vond ik een gestrande zellboot, het voorstevan was kapot en er lagen laarzen in. Ik zond direct een SOS-sigitaal uit en waarschuwde de reddingsbrigade. Het heeft niet mogen baten. Enkele weken later spoelden de lichamen van de zeilers aan."

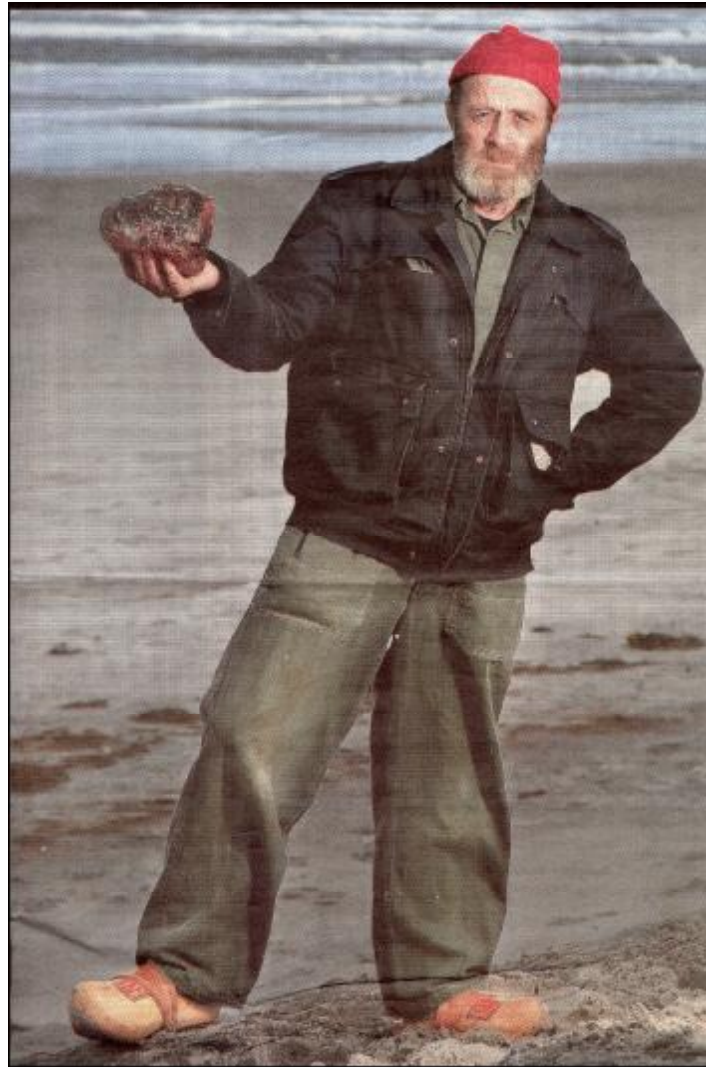

TOON MOSTERMAN (59)

'Vroeger was juttten bittere noodzaak'

Elke dag spoelen hier plastic flessen aan. Op één kilometer strand vind je zomaar tweehonderd flessen. Het eiland is 25 kilometer, dus reken maar uit. Wij 'milieujutters' komen pas als de gewone jutters zijn geweest. Ik ruim samen met een paar mannen de troep op die anderen in zee gooien. Het is geboren uit idealisme. Ik krijg er niets voor betaald. Mijn beroep is taxichauffeur. Het juttten doe ik er gewoon bij. Ameland heeft het predikaat: 'schoonste strand van Nederland'. Dat willen wij zo houden. Er spoelt hier van alles aan: computers, hout, netten en heel veel auto-onderdelen. Die laatste komen van auto's die door schepen uit de Rotterdamse of Antwerpse haven worden vervoerd naar Oost-Europa. De auto's worden

nderweg gestript en de onderdelen die ze niet nodig hebben, worden overboord gegooid. Zo halen we gemiddeld 1000 kilo strandafval in de maand op. Mijn vrouw is van origine geen Amelandse maar vindt het juttten ook prachtig. Vrouwen zoeken vaak schelpen en barnsteen op het strand. Het juttten leeft enorm op hety eiland. De juttersvereniging telt zo'n 300 leden. Dat is bijna 10 procent van de 3500 inwoners van Ameland. Vroeger was er veel concurrentie onder de jutters omdat er armoede heerste. Het was toen bittere noodzaak. Er vergingen veel meer schepen, vaak met ladingen hout aan boord. Het hout dat aanspoelde, werd gebruikt als brandhout of om de daken van de huizen te repareren. Nu is het juttten een hobby."

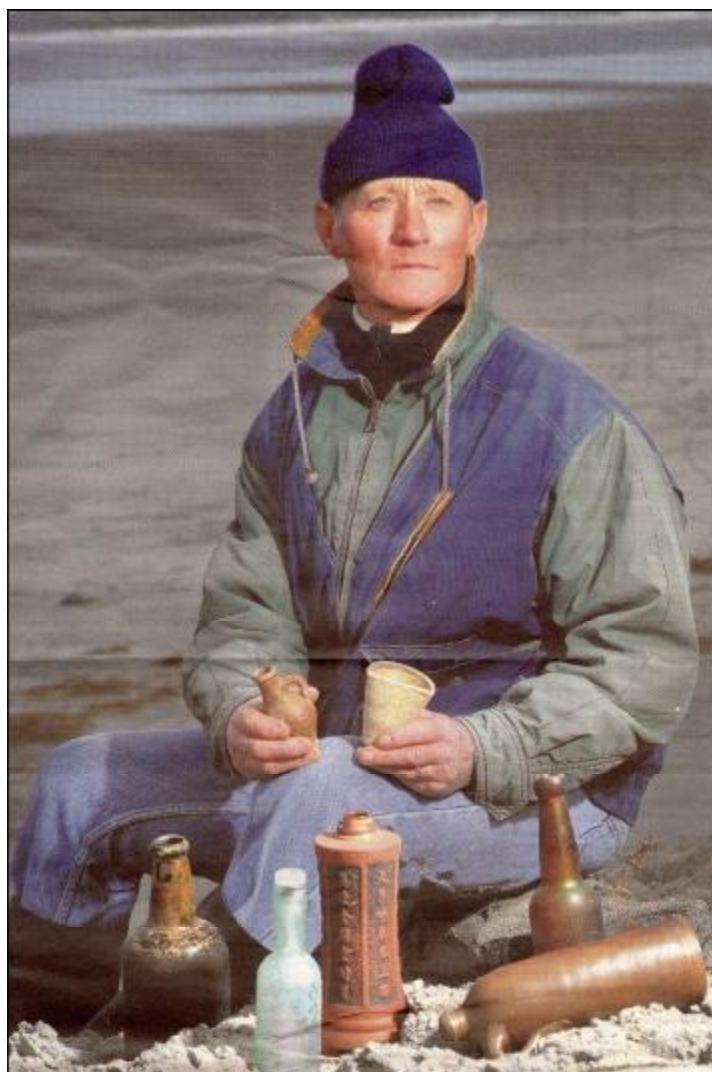
PIET METZ (56)

'Ik dacht: het kan wel eens een lijk zijn'

Ik ben rijk,' dacht ik van de week. Er lag een kluis op het strand. Ik probeerde hem op te tillen maar het ding woog wel honderd kilo. Dat is te zwaar, die spoelen niet aan, die zinken direct naar de bodem van de zee. Hij moet daar dus door iemand zijn gedumpt. De kluis is waarschijnlijk leeg. Nee, ik heb hem nog niet opengekregen. Op de foto sta ik met een grote brok barnsteen in mijn hand. De steen bestaat uit hars van naaldbomen die ooit in zee terecht

zijn gekomen. Hoe ouder de steen hoe harder hij is. Je moet hem niet bij de kachel leggen anders wordt hij zacht. Het is een steen die erg geliefd is bij sieradenmakers. Er spoelen hier de gekste dingen aan. Je weet nooit wat je tegenkomt. Dat maakt het boeiend. Soms ook spannend. Zo spoelen er ook wel eens lijken aan. Ik vond een keer een stel: een jongen en een meisje. Ze hadden zelfmoord gepleegd. Om hun nek was een touw gewikkeld met daaraan een zak zand. In de eerste

instantie zei ik nog: Hoi. Maar toen ik dichterbij kwam zag ik dat ze dood waren. Ze waren nog helemaal intact. Een dag eerder waren ze nog in een restaurant gezien. Hun hondje lag een paar honderd meter verderop. Ook dood. Dan schrik je wel. Een jaar later dacht ik dat ik nog een lijk zag. Vanuit de verte zag ik een pump met hoge hak uit een zak steken. Ik dacht: het kan wel eens een lichaam zijn. Maar het bleek gelukkig om een zak vol schoenen te gaan."

HENK DE JONG (64)

'Ze heeft toen de bloemen in zee gegooid'

Jutten is geen vak, het is een liefhebberij en voor mij een verslaving. Het is iets wat je naast je beroep doet. Ik ben altijd boer geweest maar ik heb mijn boerderij verkocht. Sinds ik niet meer werk, ben ik dagelijks op het strand te vinden. Ik ben echt een natuurmens. Voor dag en dauw opstaan en struinen langs de kustlijn, dat is heerlijk. Zeker als de wind uit het noordwesten komt, heb je de kans om veel te vinden. Als de wind uit het zuiden komt, spoelen er vaak zwaardere dingen aan. Er zijn ook dagen dat er niets is te vinden, maar meestal heb ik wel geluk en stuit

ik bijvoorbeeld op zeldzame flessen of kruikjes. Sommige dateren uit de 18de eeuw en ik heb er die afkomstig zijn uit China en Nieuw-Zeeland. Op zolder heb ik alles staan wat ik heb gevonden, van kabouters en WK-voetbalpoppen tot reddingsboeien. Soms vind je flessen met brieven erin. Vrolijke brieven van kinderen maar ook droevige over het afscheid van een vader die is doodgegaan. Ik jut ook wel op de akkers. Dan begin ik gewoon te graven en vind van alles. Zoals prachtig versierde pijpenkopjes uit de 17de eeuw of oude munten. Op een dag vond ik een kettinkje. Ik nam het mee en maakte het

schoon. Er stond R.A.F. en een registratienummer op. Het bleek afkomstig van een Canadese vliegenier. Hij werd, bleek later, al sinds de Tweede Wereldoorlog vermist. Via via hebben we contact gezocht met zijn vrouw en dochter. Deze laatste is, vlak voordat hij naar de oorlog vertrok, verwekt. De man heeft nooit geweten dat zijn vrouw zwanger van hem was. De bewuste dochter is helemaal vanuit Canada naar Ameland gekomen. We hebben samen gestaan op de plek waar ik het kettinkje heb gevonden. Ze heeft toen bloemen in zee gegooid. Het was een emotioneel moment. Na 56 jaar had ze eindelijk rust."